

לדם, משום דקא' אכרא' – שהיה עומד לצד חוץ, ורחוק משאר
 השומרים, לכך היה צריך אחר עמו.
 הגמרא מפרשת מהו לשון 'פרבר'. שואלת הגמרא: מא' – מהו פירוש
 'לפרבר' האמור בפסוק. משיבה הגמרא: אמר רבא בר רב שילא,
 כמאן דאמר – הרי זה כפי שאומרים כלפי בר – כלפי חוץ העזרה.
 נמצא לתירוץ זה, שבפסוק לא הזכירו אלא עשרים ואחד מקומות,
 והם, ששה במזרח, ארבעה בצפון, ארבעה בדרום, שנים באסופים,
 וחמשה במערב.
 הגמרא מביאה תירוץ נוסף ליישב כיצד למדים מהפסוק מנין עשרים
 ואחד מקומות לשמירת הלויים, אף שבפסוק נמנו עשרים וארבעה
 מקומות: ואפעית אימא – ואם תרצה תוכל ליישב כך, לעולם –
 באמת בעשרים וארבעה מקומות היו שומרים, ודכתיב – וכמו
 שמשמע מפשטות הפסוקים, שבאסופים היו ארבעה, ובמערב ששה.
 אלא תלתא מינייהו – שלושה ממקומות אלו, היו שמירה דכהנינים,
 כפי שנאמר במשנתנו שבשלושה מקומות היו הכהנים שומרים. ורק
 עשרין וחד – עשרים ואחד מהמקומות שבפסוק היו מקומות שמירה
 דלויים.
 מקשה הגמרא על תירוץ זה: איך יתכן לפרש שבשלושה מהמקומות
 הללו שמרו כהנים, והא הכא לויים הוא דכתיב – והרי כאן בפסוק
 נאמר לויים, שנאמר 'למזרח הלויים' וגו', הרי שכל עשרים וארבעת
 השומרים היו מהלויים. מתרצת הגמרא: יש לפרש את הפסוק כדברי
 רבי יהושע בן לוי, דאמר רבי יהושע בן לוי, בעשרים וארבעה
 מקומות מצינו שנקראו הכהנים לויים, וזה אחד מהן, שנאמר (יחזקאל
 מד טו) 'והכהנים הלויים בני צדוק', ומזה יש ללמוד שגם בשאר
 מקומות שלא נאמר אלא לויים יש לפרשו גם על כהנים.
 הובא למעלה מה ששינו במסכת מדות, חמשה שומרים על חמשה
 שערי הר הבית וארבעה על ארבע פנותיו, ושמירות אלו נעשות
 מתוכו של הר הבית, וחמשה שומרים על חמשה שערי עזרה
 וארבעה על ארבע פנותיו, ושמירות אלו הינם מפתוחין לעזרה.
 הגמרא מבארת את טעם החילוק בין השמירה בהר הבית שהיתה
 בגמרים, לשמירת העזרה שהיתה מפתוחה. שואלת הגמרא: מא' שניא
 – מדוע שונה הר הבית, דעבדינן – שהשמירה בו נעשית מתוכו של
 הר הבית. ומא' שניא העזרה, דעבדינן – ששמירתו נעשית מפתוחין
 לעזרה. מתרצת הגמרא: אמרי – אמרו בני הישיבה, שהחילוק הוא
 כך, בהר הבית, דאי תמה ובעי מיתב, יתיב – שאם השומר יתעייף
 וייהלש מלעמוד וירצה לישב, מותר לו לישב שם, לכך אמרינן
 (אמרנו) שהשומרים יהיו מתוכו. אך בעזרה, דאי תמה ובעי
 למיתב, לא מצי יתיב – שאם יתעייף וייהלש וירצה לישב בתוכה,
 אינו יכול לישב, לפי דאמר מר – שנאמרה שמועה בשם אחד
 החכמים, שאין היתר ישיבה בעזרה, אלא למלכי בית דוד בלבד,
 לכך אמרינן (אמרנו) שבעזרה ישמרו מפתוחין, ואם יתעייפו יוכלו
 לישב שם.
 הגמרא מבררת באלו משערי העזרה היו שומרים: אמר מר – הובא
 למעלה דברי המשנה במסכת מדות, שחמשה לויים היו שומרים על
 חמשה שערי עזרה. מקשה הגמרא: וחמשה שערים הוא דתני
 בעזרה – וכי רק חמשה שערים היו בעזרה, ורמינדי – ויש להקשות,
 הרי שינו במסכת מדות (פ"א מ"ד) שבעה שערים היו בעזרה, שלשה
 מהם בצפון, ושלושה בדרום, ואחד במזרח. וכיון שהיו שבעה
 שערים, מדוע לא היו שומרים אלא בחמשה מהם.
 מתרצת הגמרא: אמר אבין, תרי מינייהו – שנים משבעת השערים
 הללו, לא צריכי (צריכים) שימור, והם השער האמצעי שבצפון
 והשער האמצעי בדרום, שהם נשמרים על ידי השומרים שבשני
 השערים שבצדדיהם.
 עוד תירוץ מתרצת הגמרא: רבא אמר, תנאי היא – מחלוקת תנאים
 היא מהו מנין השערים שהיו בעזרה, והתנא שאמר שישנם חמשה
 שומרים אכן סובר שהיו רק חמשה שערים. דתנאי – ששינו
 בברייתא, אין פותחין משלשה עשר גזרין הממונים על העזרה,
 ומשבעה אמרפלין הממונים על הגוברים. רבי נתן אמר, אין

פירי כהונה.
 מתרצת הגמרא: אמרי – אמרו בני הישיבה, אין – אכן מוכן טעם
 החילוק, לפי שהתם, בתחילת המשנה, שמדובר על הכהנים ששמרו
 בלילה, ולא ממו למעבד עבודה – שעדיין לא הגיעו לגיל שיכולים
 לעבוד במקדש, לכך קרי להו – קרא להם התנא בשם ריב"ז שהוא
 לשון נערים קטנים. מה שאין כן הלא, שאמרו שהיו ישנים בלילה,
 מדובר על כהנים דממו להו למעבד עבודה – שהגיעו לגיל שיכולים
 לעבוד במקדש, והיו ישנים במקדש לצורך עבודת מחר, לכך קרי
 להו התנא בשם פירי כהונה, שהם חכורים שלא הגיעו לכלל זקנה.
 עתה מבארת הגמרא את המקומות שהיו הלויים שומרים במקדש.
 מביאה הגמרא: תנן התם – שינו במשנה במסכת מדות (פ"א מ"א),
 בשלשה מקומות הכהנים שומרים בבית המקדש. ואלו הם: בבית
 אבטינים, ובבית הניצוץ, ובבית המוקד. והלויים שומרים בעשרים
 ואחד מקומות. ואלו הם: חמשה מהלויים שומרים על חמשה שערי
 הר הבית, שלהר הבית היו חמשה שערים, וארבעה לויים היו
 שומרים על ארבע פנותיו של הר הבית, ואלו השומרים שבהר
 הבית, בין אלו שבשערים ובין אלו שבפנות היו שומרים מפתחים –
 בתוך הר הבית ולא בצד החיצוני. עוד חמשה לויים היו שומרים על
 חמשה שערי העזרה, וארבעה לויים היו שומרים על ארבע פנותיו
 – של העזרה, והשומרים הללו ששמרו בעזרה, בין בשערים ובין
 בפנות עמדו מפתוחין – בצד החיצון של העזרה ולא מבפנים. עוד לוי
 אחד היה שומר בלשכת הקרבן – היא לשכה שהיו בה קרבנות
 מבוקרים ממום לצורך התמיד, ועוד אחד שומר בלשכת הפרוכת
 – היא לשכה שהיו אורגים בה את הפרוכת, ועוד שומר אחד היה
 בלשכה שמאחורי בית הכפורת, הרי אלו עשרים ואחד לויים
 השומרים במקדש וראה אירור.
 שואלת הגמרא: מא' הני מילי – מהיכן למדנו דברים אלו, שהלויים
 היו שומרים בעשרים ואחד מקומות במקדש.
 משיבה הגמרא: אמר רב יהודה מסורא, ואמרי לה במתניתא תנא
 – ויש מבני הישיבה שאמרו שינו כן בברייתא, שמנין זה של
 עשרים ואחד לויים נלמד ממה דכתיב לענין הלויים שהיו שומרים
 במשכן בימי דוד, והכתוב מסדר מנינם בכל רוחות העזרה, וכך נאמר
 (דה"א י"ב י"ח), 'למזרח הלויים ששה, לצפונה ליום ארבעה, לנגבה
 ליום ארבעה, ולאספים שנים שנים. לפרבר למערב ארבעה
 למסלה שנים לפרבר, וזהו פירושו, בצד מזרח היו ששה לויים
 שומרים, ובצד צפון ארבעה, ובצד דרום ארבעה כמו בצד צפון, ועוד
 ארבעה היו בלשכות שהתווספו לעזרה שהם האסופים, ובצד מערב
 שמרו ששה, ארבעה שמרו כשאר הצדדים, ועוד שנים היו שומרים
 לצד חוץ העזרה. ומזה יש ללמוד שהיו שומרים בעשרים ואחד
 מקומות.
 מקשה הגמרא: אמרי – אמרו בני הישיבה, איך למדים מפסוקים אלו
 שהיו שומרים רק בעשרים ואחד מקומות, והרי הני – מנין השומרים
 המבואר בפסוקים אלו, עשרים וארבעה הו (הם), שהרי במזרח היו
 ששה, בצפון ארבעה, בדרום ארבעה, באסופים ארבעה, ובמערב
 ששה, הרי עשרים וארבעה.
 מתרצת הגמרא: אמר אבין, מה שנאמר 'לאסופים שנים שנים' אין
 הכוונה שהיו ארבעה שומרים, אלא הכי קאמר – כך היא כוונת
 הפסוק, לאסופים – ללשכות שהתווספו שהם שנים, ששתי לשכות
 נתווספו, בהם היו (שני) שומרים. שבכל לשכה היה שומר אחד.
 ונמצא שהלשכות שהתווספו אינם ארבעה מקומות, אלא רק שנים.
 מקשה הגמרא: אף שפחתו שני מקומות מהמנין, אפתי – עדיין אינם
 עשרים ואחד מקומות, אלא עשרין ותרי הו – עשרים ושנים
 מקומות הם. מתרצת הגמרא: היאך דפרבר תר הוה – השמירה
 האמורה בפרבר לא היו בה שתי שמירות אלא רק שמירה אחת, ומה
 שנאמר 'שנים לפרבר' הכוונה שהיו שני שומרים במקום אחד,
 ואחרינא, בצוותא הוא דאזיל ויתיב גביה – והשומר השני הלך
 וישב אצל הראשון רק כדי שיהיה לצוות ולחבר. והטעם שהיה שומר
 זה צריך אחר עמו לצוות, יותר משאר כל השומרים שהיו שומרים

20 כעת מפרשת המשנה את צורת שלשת מקומות הללו, ועל מי היתה
 21 מוטלת השמירה באלו המקומות, וסדר הנהגת הכהנים שם. מבארת
 22 המשנה: **בְּבֵית אֲכֻמִּינָם וּבְבֵית הַנִּיצוּץ הָיוּ עֲלִיּוֹת בְּנוּיֹת בְּגוּבָה,**
 23 ולא היו שוות לרצפת העזרה, וְהַרְוֹכִים - ילדים היו שומרים שָׁם,
 24 אבל בֵּית הַמּוֹקֵד הָיָה בְּנוּי עַל גְּבֵי כִּיפָה, וּבֵית הַמוֹקֵד, בֵּית הַגְּדוּל
 25 הָיָה, וְהָיָה מוֹקֵף מִתּוֹכָם סָבִיב קִירוֹתָיו בְּרוּבְדִּין - שורות שָׁל אֲבָן
 26 הַבּוֹלְטוֹת מִן הַקִּיר, וְזִקְנֵי בֵּית אָב שְׁהָיוּ שׁוֹהֵים שֵׁם לְצוֹרֵךְ עֲבוֹדַת
 27 מִחַר הָיוּ יִשְׁנִים שָׁם עַל גְּבֵי הַרְבּוּדִים. וּמִפְתָּחוֹת הָעֲזָרָה הָיוּ בְּיָרֵם
 28 שֶׁל זִקְנֵי בֵּית אָב שְׁהָיוּ שָׁם. אֲבָל פְּרָחֵי כְּהוֹנָה הֵם כְּהֻנָּה גְּדוּלִים
 29 שֶׁהֵבִיאוּ שְׁתֵּי שַׁעֲרוֹת, וְרֵאוּיִים לְעֲבוֹד עֲבוֹדָה, לֹא הָיוּ יֹשְׁנִים עַל גְּבֵי
 30 הַרְבּוּדִים, אֲלֵא מְנִיחִים כֹּל אִישׁ מֵהֶם אֶת כְּסָתּוֹ בְּאַרְצָן וְעֹלִיחָן הָיוּ
 31 יֹשְׁנִים.
 32 מוֹסִיפָה הַמְּשֻׁנָּה: שֶׁבִּשְׁעָה שְׁהָיוּ יֹשְׁנִים לֹא הָיוּ יִשְׁנִים בְּכַנְדֵּי כְּהוֹנָה
 33 שֶׁלָּהֶם שֵׁם כְּרִישׁ, אֲלֵא אִם הָיוּ כָּבֵר לְבוּשִׁים בָּהֶם, הָיוּ פּוֹשְׁטִין
 34 אוֹתָם, וּמְנִיחִין אוֹתָן תַּחַת רֵאשִׁיהֶם, וּמְתַכְּסִין בְּכִסּוֹת עֲצָמָן -
 35 בְּבִגְדֵי חוּלִין שְׁהָיוּ מְבִיאִין מִבֵּיתָם.
 36 כעת מבארת המשנה את סדר הנהגתם באם אירע לאחד מהכהנים
 37 טומאה בשעת שינתו: **אִירַע קָרִי לְאַחַד מֵהֶן -** מהכהנים, בשעת
 38 שינתו, יוֹצֵא מִלְּשַׁכַּת בֵּית הַמוֹקֵד, וְהוֹלֵךְ לוֹ

פֶּרֶק רִאשׁוֹן - בְּשֻׁלְשָׁה מְקוֹמוֹת
 2 מסכת תמיד עוסקת בסדר הקרבת קרבן תמיד, שבכל יום ויום היו
 3 מקריבים בבית המקדש שני כבשים לעולה, אחד בבוקר ואחד בין
 4 הערבים, כמו שנאמר בתורה ז'ה אֲשֶׁר תִּקְרִיבוּ לַה' כְּבָשִׂים בְּנֵי
 5 שָׁנָה תְּמִימִם שְׁנַיִם לַיּוֹם עֹלָה תְּמִיד אֶת הַכֶּבֶשׂ אַחַד תַּעֲשֶׂה בַבֶּקֶר וְאֶת
 6 הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֶרְבָיִם' (במדבר כח ג-ד). ונשנית מסכת זו בסוף
 7 סדר קדשים, מפני שלא באה לחדש דבר חכמה, או הלכה של היתר
 8 או איסור. ואין בה אלא סיפור דברים איך היה סדר הקרבת התמיד,
 9 כדי שנדע כיצד להקריב בבית המקדש שיבנה במהרה בימינו.
 10 כהקדמה לסדר עבודת הכהנים בהקרבת קרבן התמיד שהוא הקרבן
 11 הראשון בכל יום, מקדים התנא לבאר במשנה זו את ענין שמירת
 12 הכהנים במקדש, וסדר שכיבתם שם בלילה וקמתם, והנהגת הכהנים
 13 עד הקרבת התמיד.

משנה

בְּשֻׁלְשָׁה מְקוֹמוֹת הָיוּ הַכְּהֻנִּים שׁוֹמְרִים בְּבֵית הַמּוֹקֵד, וְאֵלּוּ הֵם:
 16 **בְּבֵית אֲכֻמִּינָם -** היא לשכה שהיו מפטמין בה את הקטורת, ובדרום
 17 העזרה היתה. **בְּבֵית הַנִּיצוּץ -** היא לשכה שהיתה בצורת אכסדרה
 18 הפתוחה מרוח אחת, ובצפון העזרה היתה. **וּבְבֵית הַמוֹקֵד -** גם היא
 19 לשכה בצפון העזרה, והיתה בה מדורה קבועה וראה אירוק.

28 ומקום עבודה. אבל אין הטעם משום שמא יפיח בהם, אלא מפני
 29 שאין זה שעת ומקום עבודה, ולא ניתנו בגדי כהונה ליהנות מהם.
 30 מקשה הגמרא: ועדיין מה הועלת בדחייתך, וְהָא גּוֹפָה קָא קְשִׁיָא -
 31 והרי מהסיפא עצמה יש להקשות כן ולהוכיח שהילוך מותר, שהרי
 32 כתוב בסיפא, וּמְנִיחִין אוֹתָן תַּחַת רֵאשִׁיהֶן, ואם כן שָׁמַע מִיָּנָה -
 33 מוכח מזה שבגדי כהונה ניתנו ליהנות בהם, שאם לא כן מדוע
 34 מותר להניח ראשו עליהם בשנתו. מתרצת הגמרא: **אִימָא -** אמור
 35 בכוונת המשנה, שלא היו מניחים ממש תחת ראשיהם, אלא רק כְּנַגְד
 36 (-על יד) רֵאשִׁיהֶם.
 37 כיון שפירשנו שאסור להניח את בגדי הקדש תחת ראשו, ובצד ראשו
 38 מותר, הגמרא מוכיחה מכך דין לגבי תפילין: **אִמַר רַב פֶּפְא, שָׁמַע**
 39 **מִיָּנָה -** יש להוכיח מזה שהתירה המשנה להניח את בגדי הכהונה
 40 בצד ראשיהם בשעת השינה, שגם לענין תפילין, מִן הַצַּד שָׁרְיִין -
 41 מותר להניחם בצד ראשו בשעה שהוא ישן, וְלֹא חִיּוּשִׁינָן הִלְמָא
 42 מִיִּנְגְרָא וְנִפְּלִי עֲלֵיהוּ - ואין חוששים שמא יתגלגל בתוך שנתו, ויפול
 43 עליהם, כשם שבבגדי הכהונה אין חוששים לזה.
 44 הגמרא שבה ומוכיחה שאין כוונת המשנה שהניחו את בגדי הכהונה
 45 תחת ראשיהם ממש, ודנה לענין הנאה מכלאים שבבגדי הכהונה.
 46 מוסיפה הגמרא: **הָכִי נִמְי מִסְתַּבְּרָא -** כך אכן מסתבר דכוונת
 47 המשנה שהניחו את בגדי הכהונה כְּנַגְד רֵאשִׁיהֶן ולא ממש תחתם.
 48 לפי דאִי אֲמַרְת - שאם תאמר שהניחו תחת רֵאשִׁיהֶן ממש, נְהִי -
 49 האף אננם שלא יקשה איך נהגו מבגדי הכהונה משום מעילה, לפי
 50 שנאמר דְּנִיתָנוּ לִיהֲנוֹת בְּהֶן גם שלא בשעת עבודה, אבל תִּיפּוּק לִיָּה
 51 - הלא גם בלא איסור זה, יש לאסור ליהנות מבגדי הכהונה שלא
 52 בשעת עבודה, מְשׁוּם אִיפּוּרָא (-איסור) דְּכִלְאִים, שהאבנט שבבגדי
 53 הכהונה היה עשוי מתכלת שהוא צמר ומשש שהוא פשתן, והוא
 54 שעטנו ואסור בהנאה.

הַמֶּשֶׁךְ בִּיאוּר לַמֹּס' תְּמִיד לַיּוֹם שַׁבַּת קוֹדֵשׁ עַמ' א
 1 **פּוֹחֲתִין מִשְׁלֻשָּׁה עֶשְׂרִי זִנְבָרִין כְּנַגְדֵּי שְׁלֻשָּׁה עֶשְׂרִי שְׁעָרִים שְׁהָיוּ בְּבֵית**
 2 **הַמּוֹקֵד.** מפרשת הגמרא, כשנבא לדעת לפי משנה זו כמה שערים
 3 היו בעזרה, דָּל - הורד משלשה עשר שערים הללו חֲמִשָּׁה שַׁעֲרִים
 4 דְּהַר הַבַּיִת - של הר הבית, פְּשׁוּ לְהוֹ תְּמִנְיָא דְּעֲזָרָה - ונשארו להם
 5 שמונה שערי עזרה. **אֲלֵמָא אִיכָא תְּנָא דְּאִמַר תְּמִנְיָא הָיוּ -** מוכח
 6 מזה, שיש תנא הסובר ששמונה שערים היו בעזרה. **וְאִיכָא (-ויש) גם**
 7 **תְּנָא דְּאִמַר שֶׁבְּעָה שַׁעֲרִים הָיוּ בעזרה,** והוא התנא במסכת מדות
 8 (פ"א מ"ד) שהובא לעיל. וכיון שכן יש לומר ש**אִיכָא גם תְּנָא דְּאִמַר**
 9 **(-הסובר) שרק חֲמִשָּׁה שַׁעֲרִים הָיוּ (-היו) בעזרה.** והוא התנא של
 10 המשנה הראשונה במסכת מדות, שאמר שהלויים היו שומרים
 11 בחמשה שערי עזרה.
 12 הגמרא מבררת את דין ההנאה מבגדי כהונה בשעת עבודה ושלא
 13 בשעת עבודה. שנינו במשנתנו: **שֶׁהַכְּהֻנִּים לֹא הָיוּ יִשְׁנִים בְּכַנְדֵּי**
 14 **קְרִישׁ.** מדייקת הגמרא: מדברי המשנה משמע, שרק שִׁנְיָהּ בְּבִגְדֵי
 15 כהונה הוא הדבר דְּלֹא הוֹתֵר, משום שיש לחוש שמא יפיח בהם,
 16 וגנאי הוא לבגדי קדש. **אֲבָל בְּהִילּוּף בְּבִגְדֵי הַכְּהוֹנָה אִין אִיסוּר,** והיו
 17 מְהַלְכִים בָּהֶם אף שלא בשעת עבודה, ואף שלא במקום עבודה. ואם
 18 כן, שָׁמַעְתָּ מִיָּנָה - יש לך ללמוד מזה, ש**בְּגִדֵי כְּהוֹנָה נִיתָנוּ לִיהֲנוֹת**
 19 **בְּהֶן -** מותר ליהנות מהם, גם שלא בשעת ובמקום עבודה.
 20 דוחה הגמרא: **אִמַר -** אמרו בני הישיבה, לעולם יש לומר שהוא
 21 **הָדִין דְּאִפְּלוּ הִילּוּף נְמִי (-גם כן) לֹא הוֹתֵר,** וְהָא דְּקַתְּנֵי - ומה
 22 שכתבה המשנה שלא היו יִשְׁנִים, ולא כתבה שלא היו מהלכים, הוא
 23 משום דְּבְּעֵי לְמִיתָנָא סִיפָא - שרצה התנא לכתוב בסוף ענין זה,
 24 **אֲלֵא הָיוּ פּוֹשְׁטִין וּמְקַפְּלִין וּמְנִיחִין אוֹתָן (-את בגדי הקדש) תַּחַת**
 25 **רֵאשִׁיהֶן** כשבאו לישון, וכיון שדין זה עוסק בדין בגדי הקדש בשעת
 26 השינה, מטעם זה קְתִינֵי רִישָׁא נְמִי - כתב התנא גם בתחילה, שלא
 27 היו יִשְׁנִים בְּבִגְדֵי הַקְּדֵשׁ, אף שאכן אסור גם להלך בהם שלא בשעת

59 זו יש להביא סיוע לדברי רבי יוחנן, דאמר, מהילות - חפירות
 60 שתחת לעזרה, לא נתקדשו כלל, אם פתוחות הן להר הבית. ועוד
 61 אמר, ובעל קרי משתלח - יש לו לצאת חוץ לשני מחנות, חוץ
 62 למחנה שכניה ומחנה לוי, כדין זב. ומשנתנו שאמרו שבעל קרי
 63 היה הולך במחילה ההולכת תחת העזרה, מוכח שמחילות לא
 64 נתקדשו, ולכן הותר לו ללכת שם.
 65 שנינו במשנתנו: והנרות דולקין מכאן ומכאן בו' עד שהוא מגיע
 66 לבית הטבילה. ומדורה היתה שם, ובית הכסא של כבוד. זה היה
 67 כבוד, [מצאו נעול בו], יודע שיש שם אדם, פתוח, בידוע שאין שם
 68 אדם. מביאה הגמרא מעשה בענין הסימן שהיו עושים אם יש אדם
 69 בבית הכסא. מספרת הגמרא: רב ספרא הוה יתיב - היה יושב בבית
 70 הכסא. אתא רבי אבא ורצה להכנס. נחך ליה - הוציא רבי אבא
 71 קול מגרונו כדי לידע אם יש שם אדם, אמר ליה רב ספרא לרבי
 72 אבא, ליעול מר - יכנס אדוני. בתר דנפיק - לאחר שיצא, אמר ליה
 73 רבי אבא לרב ספרא, עד פאן לא סליקת לשעיר, נמרת מילי
 74 דשעיר - עדיין לא עלית לארץ בני עשיו, וכבר למדת ממנהג בני
 75 שעיר, שאינם צנועים. האם לאו הכי תנן - לא כך שנינו במשנתנו,
 76 מצאו דלת בית הכסא נעול, בידוע שיש שם אדם. למימרא דלא
 77 מיבעי ליה למיעל - והרי זה מלמד, שאין לאדם אחר להכנס לבית
 78 הכסא בעוד הראשון נמצא שם. ומדוע אם כן אמרת לי להכנס.
 79 הגמרא מיישבת מדוע אכן רב ספרא נהג כך. מבארת הגמרא: ורב
 80 ספרא שאמר לרבי אבא שיכנס, עשה כן מפני שקבר, דלמא רבי
 81 אבא מסוכן הוא, אם ימתין מלהכנס מיד, ופדתניא - וכמו ששנינו
 82 בברייתא, רבן שמעון בן גמליאל אומר, עמוד החוזר - הנצרך
 83 לנקביו לגדולים ונעקר לצאת, ומשהה עצמו ומחזירם בבטנו, הרי זה
 84 מביא את האדם לידי חולי ששמו הדרוקון, שבתנו מתנפחת. וסילון
 85 החוזר - הנצרך להטיל מי רגלים והתחיל להשתין, ומשהה עצמו
 86 ומחזירם בבטנו, הרי זה מביא את האדם לידי חולי ששמו ירקון,
 87 שמראה פניו נעשה ירוק כירק.
 88 הגמרא המביאה הנהגות נוספות בעניני צניעות ודרך ארץ שראוי
 89 לאדם להתנהג בהם: ליה רב לחייא בריה, וכמו כן אמר ליה
 90 רב הונא לרבה בריה, חשידה, תפין נפשך - המתן עד שישחיק בחוץ,
 91 וחוק עצמך להיפנות אז בבית הכסא. אף אם אינך מרגיש צורך בכך,
 92 וכן, תפין נפשך - הקדם בבוקר וחוק עצמך להיפנות. וראוי
 93 לך לנהוג כן, כי היכי דלא תרחק - כדי שלא תצטרך להתרחק,
 94 ותוכל לבא לידי סכנה. שבשעות אלו אין בני אדם מצויים בדרכים,
 95 ותוכל לעשות כן סמוך לביתך, אבל בשאר הימים, בני אדם מצויים
 96 בדרכים ויהיה לך להתרחק הרבה משום צניעות.
 97 הנהגה נוספת הורו לבניהם לנהוג בה: כשאתה נפנה לעשות צרכיך,
 98 תוב ונלי - שב תחילה, ורק לאחר מכן גלה עצמך מבגדך. וכן
 99 כשאתה גומר לעשות צרכיך, כפי יקום - כסה עצמך תחילה, ורק
 100 לאחר מכן תעמוד. וזהו משום צניעות, שלא יהא בשרו מגולה שלא
 101 לצורך.
 102 הנהגה נוספת הורו לבניהם לנהוג בה: כשאתה לוקח כוס כדי לשתות
 103 ממנו, שטוף אותה תחילה, ורק לאחר מכן שתי - תשתה ממנו, לפי
 104 שיתכן שאחר שתה ממנו ולא שטפו לאחר מכן, ונמצאת בולע רוק,
 105 ודבר מאוס הוא. ולאחר גמר שתייתך, חזור ושטוף את הכוס, ורק
 106 לאחר מכן אחית - הנח אותו במקומו. כדי שאם יבא אחר לשתות
 107 אחריו, ולא ישטוף, שלא יבלע מרוקך, ויבא לידי מיאוס.
 108 הנהגה נוספת הורו לבניהם לנהוג בה: וכשאתה שותה מים, ונשאר
 109 מים בכוס, ורוצה אתה ליתנו לאחר, שפוך מהן - מהמים על מקום
 110 שתייתך כדי להעביר משם את הרוק, ורק אחר כך תן לתלמידך
 111 לשתות ממנו. מביאה הגמרא ראייה לזה: בדתניא, לא ישתה אדם
 112 מים מכוס, ויתן לתלמידו לשתות את מה שנשאר, אלא אם כן
 113 שפך מהן תחילה על מקום שתייתו. מוסיפה הברייתא: ומעשה
 114 באחד ששתה מים ולא שפך מהן על מקום שתייתו, ונתן לתלמידו
 115 לשתות את הנשאר. ואותו תלמיד איסמנים היה, ולא רצה
 116 לשתות, ודיה מתבייש לשפוך על המקום ששתה רבו, ומה בצמא.

1 ממשיכה הגמרא את ההוכחה: הניחא למאן דאמר - הדבר מובן
 2 לדעת רבי אלעזר בן רבי שמעון הסובר שאבנטו של פהן גדול
 3 שבכל השנה שהיה של כלאים, לא והו אבנטו של פהן הדיום,
 4 ואבנטו של כהן הדיוס לא היה עשוי אלא מפשתן, שמשום כך אין
 5 לאסור לכהנים להניח את בגדי הכהונה תחת ראשם משום כלאים.
 6 אלא למאן דאמר - אבל לדעת רבי הסובר שאבנטו של פהן הדיום
 7 והו אבנטו של פהן גדול שבכל השנה, ונמצא שבבגדי כהונה של
 8 כל כהן יש בגדי כלאים, מאי איכא למימר - איך נאמר שמותר
 9 להניח את בגדי הכהונה תחת הראש. ועל כרחינו לומר שכונת
 10 המשנה היא כנגד ראשיתן ולא תחת ראשיתן.
 11 וכי תימא - ואם תאמר, שכלכאים, רק בעליה על גופו וכן בליישה
 12 הוא דאסור, וכמו שנאמר בתורה. אבל מימד תוניתה - להציע את
 13 הכלאים תחתיו ולשכב על גבם, שפיר דמי - מותר הדבר. ולכן
 14 התירה משנתנו להניח את בגדי הכהונה תחתיו ממש ולשכב עליהם
 15 אף שיש בהם כלאים, מאחר ואינו לובשם ולא מעלה אותם על גופו.
 16 מקשה הגמרא על סברא זו: והתניא - והרי שנינו בברייתא, נאמר
 17 בתורה (ויקרא טו יט) וקבד כלאים שעטנו לא יעלה עליך, משמע מזה,
 18 אבל אתה מציעו תתירך ואין בזה איסור, כיון שאינו בכלל העלאה.
 19 אבל מכל מקום אמרו חכמים, שאסור לעשות כן - להציע תחתיו,
 20 מפני שיש לחוש שפא תיכרך נימא [חוט] אחת מבגד הכלאים על
 21 בשרו ונמצא שהוא מעלה על גופו כלאים. ונמצא שמדברי חכמים
 22 אסור לישן על בגד שיש בו כלאים. ואם כן ודאי שהמשנה לא התירה
 23 לכהן להניח תחתיו בגדי כהונה.
 24 מוסיפה הגמרא: וכי תימא דמפסיק מירי - ואם תאמר שמדובר
 25 במשנה שהפסיק דבר אחר בין בגד הכלאים לכהן שיש, ושוב אין
 26 חשש שמא יכרך ויעלה עליו חוט. ולכן מותר גם מדברי חכמים.
 27 מקשה על זה הגמרא: והאמר רבי שמעון שאמר רבי יהושע בן לוי
 28 שאמר רבי יוסי בן שאול משום קהלא קדישא - בשם עדה קדושה
 29 שהיתה בירושלים, שאפילו אם יש עשר מצעות שאינם כלאים זו
 30 על זו, ובכלאים תתיתן, אסור לישן עליהן, ומבואר אם כן שאף
 31 כשיש דבר מפסיק אסור חכמים לשכב על גבי כלאים. מסיקה
 32 הגמרא: אלא ודאי שפע מינה - יש לשמוע ולהוכיח מזה, שמה
 33 שנינו במשנתנו שהיו מניחים תחת ראשיהם, אין הכוונה תחת
 34 ראשיהם ממש, אלא כנגד - בצד ראשיתן.
 35 הגמרא מביאה שני דרכים לדחות הוכחה זו, וליישב את הקושיא איך
 36 הותר להם לשכב על גבי כלאים. מתרצת הגמרא: ואי בעית אימא
 37 - ואם תרצה תאמר, שבאמת היו מניחים את בגדי הכהונה תחת
 38 ראשיהם ממש, ומדובר פאותן הבגדים שאין בהן כלאים, שהם
 39 מכנסיים כתונת ומצנפת, ורק את האבנט לא היו מניחים תחת
 40 ראשיהם.
 41 עוד מתרצת הגמרא: רב אשי אמר, בגדי כהונה שונים הם מסתם
 42 בגדים, לפי שקשין הן מפני שחוטן כפול ששה. ולכן אין לחוש שמא
 43 יכרך על גבי בשרו חוט אחד מהם. מביאה הגמרא ראייה לכך שאין
 44 איסור לשכב על בגד קשה, דאמר רב הונא בריה דרב יהושע, הא
 45 נמטא נמרא דנרש - בגד זה העשוי מלבד, ומכווץ הוא וקשה, והיו
 46 רגילים לעשותו במקום שנקרא נרש, שריא - מותר להציע אותו
 47 תחתיו ולשכב עליו, מפני שאין לחוש שמא חלק מהבגד יכרך עליו.
 48 (הא שמע, בגדי כהונה, היצא בהן למדינה אסור, ובמקדש בין
 49 בשעת עבודה ובין שלא בשעת עבודה מותר, מפני שבגדי כהונה
 50 ניתנו להנחת בהן. שמע מינה שמותר להנחת בבגדי כהונה. מקשה
 51 הגמרא: ובמדינה לא, והתניא בעשרים ואחד בו יום הר גריזים
 52 דלא למיספד, בראיתא ביומא (טו) פרק בא לו בהן גדול קרוב
 53 וכו', עד איבעית אימא ראוין הן לבגדי כהונה, ואי בעית אימא
 54 עת לעשות להן הפרו תורתך).
 55 שנינו במשנתנו: ארע קרי פאהד מהן [וכו'], היה יוצא והולך לו
 56 במסיבה [ומחילה] ההולכת תחת הבירה [בית המקדש], ונרות
 57 דולקים מכאן ומכאן, עד שהוא מגיע לבית הטבילה. הגמרא מבארת
 58 את הטעם שבעל קרי היה הולך במחילה: מסייע ליה - מדברי משנה

המשך ביאור למס' תמיד ליום שבת קודש עמ' ב

1 מסיימת הברייתא: **בְּאוֹתָהּ שָׁעָה אָמְרוּ חכמים, לֹא יִשְׁתַּה אָדָם מַיִם**
2 **וְיִתֵּן לְתַלְמִידוֹ, אֲלֵא אִם כֵּן שָׁפַךְ מִהֶן תַּחֲלִילָה.**
3 מוסיפה הגמרא: הוסיף **רַב אִשִּׁי וְאָמַר, הִילְכֵךְ – מִכֵּיּוֹן שְׁלִמְדֵנוּ שִׁישׁ**
4 **לְרַב לְשִׁפּוֹךְ קוֹדֵם שִׁיתֵן לְתַלְמִיד לְשִׁתוֹת, לִכֵּן, הֵאָי תַּלְמִידָא דְשָׁפִיף**
5 **קָמִי רַבִּיהַ – הִתְלַמֵּיד הַשּׁוֹפֵךְ מִכּוֹס שֶׁהֵבִיא לוֹ רַבּוּ בְּפָנֵי הַרַב, לִית**
6 **בֵּיהּ מִשּׁוּם אֶפְקִירוּתָא – אֵין בּוּזָה חֲשַׁשׁ מִשּׁוּם בִּזְיוֹן וְחֻצְפָּה לְרַב.**
7 הנהגה נוספת הורו לבניהם לנהוג בה: **כָּל מִילֵי – כֹּל דְּבַר מֵאֵכֵל**
8 **שֶׁאֵכֵלְתָּ, וּבֵא לָךְ רוּק מִמֶּנּוּ, לֹא תִפְלוֹט אוֹתוֹ בְּאַפִּי –** [בפניו] **רַבֵּךְ,**
9 **לְפִי שֶׁהֵרַק בְּפָנֵי רַבּוּ חַיִּיב מִיתָה, אֲלֵא תְּבַלְעֵנּוּ. כֵּר – חוּץ מִקְרָא**
10 **–** [מאכל דלועים] **וְדִיִּיקָא –** [חיטים כתושות מבושלות], שאם אכלת
11 אחד מהם ובא לך רוק, יכול אתה לפלוט אפילו בפני רבך, משום

12 **דְּכַפְתִּילָהּ שָׁל אָבְרָ דָּמּוּ – שְׁדוּמִים הֵם לְעוֹפֶרֶת רוֹתַחַת, שֶׁהֵם מְזִיקִים**
13 **וְשׁוֹרְפִים אֶת גּוֹפֵךְ, אִם לֹא תִשְׁלִיכֵנּוּ לְחוּץ.**
14 מאחר והתבאר במשנתנו סדר שמירת הכהנים בבית המקדש בכל
15 לילה, מביאה הגמרא משנה המפרשת כיצד היו בודקים לראות אם
16 אחד השומרים נרדם בעת השמירה, ומה היה עונשו: **תִּנְנָן הֵתָם –**
17 **שְׁנֵינוּ בְּמִשְׁנָה בְּמִסַּכַּת מִדּוֹת (פ"א מ"ב), אִישׁ הָרַ הַבַּיִת – הַשֵּׁר שֶׁהִיָּה**
18 **מִמוּנָה עַל צַרְכֵי הָרַ הַבַּיִת, הֵיָּה מְתוּרָ – בּוֹדֵק וּמְחַפֵּשׁ, בְּכֹל לַיְלָה**
19 **וְלַיְלָה, עַל כָּל מְשָׁמֵר וּמְשָׁמֵר שֶׁל הַשּׁוֹמְרִים הַלְוִיִּים, וְאַבּוּקוֹת שֶׁל**
20 **אֵשׁ דּוֹלְקוֹת לְפָנָיו, וְכָל מְשָׁמֵר שְׂאִינוּ עוֹמֵד מִלְּפָנָיו וְאָמַר לוֹ**
21 **לְאִישׁ הָרַ הַבַּיִת אִישׁ הָרַ הַבַּיִת**